

Univerzita Karlova

3. lékařská fakulta

Děkanát

Ruská 87, 100 00 Praha 10

Posudek oponenta disertační práce

Autor disertační práce: MUDr. Michal Zídka

Název práce: Efektivita sonografického vyšetřování v prevenci a léčbě vývojové kyčelní dysplázie

Školitel: Prof. MUDr. Valér Džupa, CSc.

Oponent: Doc. MUDr. Pavel Šponer, Ph.D.

HODNOCENÍ DISERTAČNÍ PRÁCE

1. Aktuálnost zvoleného tématu

V incidenci vývojové kyčelní dysplázie jsou známé značné rozdíly podmíněné geografickou polohou a etnickou příslušností, přičemž Česká republika spolu s dalšími zeměmi střední a východní Evropy patří do oblasti s endemickým výskytem tohoto postižení. Diagnostika a léčba vývojové kyčelní dysplázie má proto v naší republice dlouholetou tradici. Screening v podobě tzv. trojího síta spolu se zavedením sonografie umožnily časnou diagnostiku onemocnění. Časná diagnóza a léčba vývojové kyčelní dysplázie jsou přitom důležitým předpokladem fyziologického vývoje kyčelního kloubu, neboť jeho potenciál ke správnému vývoji je největší při narození a s věkem postupně klesá.

Absence centrálního monitoringu brání možnosti posoudit účinnost celoplošného screeningu vývojové kyčelní dysplázie u dnešní populace. Analýza úspěšnosti časně detekce a účinnosti časně léčby kyčelní dysplázie tak má velký význam nejen po stránce medicínské, ale také po stránce ekonomické. Práce hodnotící efektivitu probíhajícího systému screeningu a časně terapie vady je tedy z tohoto pohledu velmi aktuální.

2. Vyjádření k použitým metodám zpracování

Disertační práce zahrnuje část klinickou (zaměřenou na časnou diagnostiku a léčbu vývojové kyčelní dysplazie) a část analytickou (zaměřenou na vývojovou kyčelní dysplazii z pohledu registru kloubních náhrad). V klinické části byl zhodnocen soubor 316 časně diagnostikovaných, konzervativně léčených a následně sledovaných dětí s vývojovou dysplazií kyčelního kloubu. Hodnocený soubor byl dále rozdělen do dvou podsouborů z klinického a ambulantního pracoviště autora. Retrospektivně byly posouzeny přítomné rizikové faktory a jejich vliv na průběh terapie, účinnost, timing a délka terapie abdukční pomůckou. V analytické části disertační práce byla data Národního registru kloubních náhrad z celkem 174 515 primárních náhrad kyčelního kloubu korelována s jednotlivými etapami provádění screeningu vývojové kyčelní dysplazie. Metodika klinické a analytické části disertační práce byla dobře připravená, vybrány byly adekvátní metody včetně statistického hodnocení.

3. Vyjádření k výsledkům disertační práce

Disertační práce MUDr. Michala Zídka potvrdila řadu klinicky významných skutečností a přinesla v praxi využitelné poznatky:

a) klinická část

Senzitivita samotného klinického vyšetření při časném záchytu vývojové kyčelní dysplazie byla velmi malá. Pozitivní rodinná anamnéza nebyla relevantním faktorem pro detekci vady a predikci léčebného efektu. Byla potvrzena korelace mezi polohou koncem pánevním a výskytem kyčelní dysplazie, dále také korelace polohy koncem pánevním s těžšími stupni patologie v sonografické Grafově klasifikaci – tj. nestabilními a dislokovanými kyčelními klouby. Bez rizikových faktorů či klinické patologie bylo 47 % souboru časně detekovaných a léčených dětí. Délka terapie abdukční pomůckou rostla s tíží sonograficky diagnostikované patologie, přičemž lepší výsledky byly zjištěny u dětí s léčbou zahájenou v prvním měsíci života. Dosud nepublikovaným zjištěním byla ztráta dětí ze sledování po naložení Pavlíkových třmenů oproti dětem léčených Frejkovou peřinkou.

b) analytická část

Analýzou dat Národního registru kloubních náhrad byl zjištěn statisticky významný pokles implantací provedených pro postdysplastickou koxartrózu v letech 2015-2017 oproti rokům 2005-2007. Ze 174 515 totálních náhrad bylo pouze 35 kyčelních kloubů pacientů z generace, která byla vyšetřována systémem povinného trojího síta (tj. narození po roce 1977).

4. Vyjádření ke kvalitě formálního zpracování disertace

Předložená disertační práce MUDr. Michala Zídka je vypracována na 69 stranách včetně literárního přehledu. Práce je členěna logicky, je uvedena cílem, po kterém následuje teoretický úvod. Ten na rozdíl od jiných nepředstavuje svým rozsahem významnou část práce, což prospívá její přehlednosti. Na popis metodiky navazuje analýza výsledků z hlediska demografie souboru a přítomných rizikových faktorů, sonografických nálezů, výsledků léčby, rentgenologických nálezů a compliance s léčbou. Dále je prezentována korelace screeningu s registrem kloubních náhrad. Celkem 31 grafů a 16 tabulek dokumentuje strukturu sledovaných parametrů včetně uvedení statisticky významných hodnot. Vzhledem k obecné šíři problematiky vývojové kyčelní dysplazie jsou v diskuzi prezentována diagnostická a terapeutická úskalí časného screeningu vývojové kyčelní dysplazie a praktické výstupy přináší závěrečná kapitola. Souhrn literatury čítá celkem 109 publikací přímo souvisejících s tématem disertační práce. Disertační práce MUDr. Michala Zídka je napsána velmi dobrou češtinou. Z formálních připomínek bych uvedl pouze ojedinělé překlepy (např. str.6 scrennig, str. 10 vpracovaný, str.24 parno) a duplicitní číslování grafu 19 (čímž došlo k redukci skutečného počtu 31 grafů na 30 grafů s odkazem v textu). Text tabulky 1 je v angličtině. Chybně je v textu uveden rok objevu rentgenového záření.

5. Vyjádření k významu pro společenskou praxi a další rozvoj vědy

Výsledky předložené disertační práce jsou využitelné v klinické praxi. Autor navíc výsledky své práce bude publikovat formou 2 původních prací v časopisech s impakt faktorem (1 z těchto prací je již dostupná jako Online First Article, druhá byla přijata do tisku). Výsledky práce tak budou moci využít další lékaři a pracoviště, která se problematikou léčení vývojové kyčelní dysplazie zabývají.

6. Celkové hodnocení

Problematika účinnosti časné detekce a časné léčby vývojové kyčelní dysplazie v rámci probíhajícího screeningu je v předložené disertační práci komplexně pojatá a přehledně zpracovaná. Předložená disertační práce splnila stanovené cíle a zjištěné výsledky mají význam pro klinickou praxi.

Otázky na autora

1. Přes celosvětově široké uplatnění Pavlíkových třmenů jste úspěšně léčili dysplastické kyčelní klouby také pomocí Frejkovy peřinky. Jaký typ abdukční pomůcky v současné době používáte a proč?
2. Jedním z Vámi navržených doporučení je zavedení jednoduchého centrálního registru dětí léčených pro diagnózu kyčelní dysplázie. Jsou dostupná data z některého obdobně koncipovaného zahraničního národního registru?

ZÁVĚR

Autor ve své disertační práci prokázal tvůrčí schopnosti a předpoklady samostatné kvalitní vědecké práce. Předložená disertační práce splňuje požadavky standardně kladené na disertaci v oboru. Na základě výše uvedených skutečností a dle §47 VŠ zákona 111/98 Sb. doporučuji vážené komisi přijmout disertační práci k obhajobě. V případě úspěšné obhajoby pak doporučuji, aby byl autorovi této disertační práce udělen titul Ph.D.

Místo a datum vypracování: Hradec Králové, 22.8.2019

Podpis:

